

РЕНЕ МЕНДЕС КАПОТЕ
ПЕПЕ
СИНЪТ НА РИБАРЯ

Превод от испански: Венко Кънев, —

chitanka.info

Бреговете на река Алмендарес бяха обрасли с бурени и диви лози. Горе, по посока на хълма, имаше дълбоки помийни ями, а в подножието му, разпръснати по брега, се издигаха рибарски къщи от дъски и поцинкована ламарина.

Две-три малки работилници се занимаваха с ремонта и калафатенето на лодките и малките гемии. Яхтите за разходка все още не бяха се появили в кубинската панорама. Акули можеха да се видят във Варадеро^[1], по обед между първата и втората плитчина, където оставаха изхвърлени след буря и можеха да се ловят с изстриeli. По отношение на морето, най-многото на което се осмеляваха тогавашните политици, беше да излязат на риболов из заливчетата с някоя крайбрежна платноходка или моторна лодка, а истинските запалянковци по риболова, един от тях беше баща ми, в ранните неделни утрини наемаха гребни лодки. При самото устие на канализацията на квартал Веладо имаше пристан за рибарски лодки. Тук се наемаха лодки и такъми, продаваше се прясна стръв и много хубава риба. Много недели, когато слънцето се издигаше вече високо в небето, баща ми и Еухенио се връщаха в къщи е големи червени паргос, рабирубиас и кабриляс^[2], купени от рибарите на устието.

Не си спомням друг мост на Алмендарес освен един много стар, от дъски, който се отваряше, за да даде път на някои по-големи гемии, влизачи през реката в сухия док, където ги ремонтираха и боядисваха. Но това не се случваше често и беше щастлив случай да се види как се вдига мостът.

Ние познавахме няколко малчугани от устието, това бяха момчета, които живееха на брега на реката и ли снабдяваха с буркани, пълни с морски бълхи, жаби, червеи, а понякога и пеперуди.

Правехме дълги екскурзии по Алмендарес под предлог, че отиваме да търсим тази абсурдна стока, защото реката ни очароваше и когато успявахме да намерим лодка и да се изкачим срещу слабото течение, докъдето реката беше плавателна, бяхме убедени, че сме извършили истински подвиг.

Пепе е беше един от хлапаците, отраснали на устието. Нисък на ръст, с набито тяло и здрави мускули, ясно очертаващи се под обгорилата от слънцето кожа, със стройни крака, добре развити плещи и блестящи зъби. Косата му беше буйна и винаги влажна от морската вода.

Роден в колибата, направена от баща му, детството му протече между парчета от лодкарски кормила, изоставени гребла, въжета и една стара разядена котва, изровена като трофей от полусладката вода на устието. Калта на брега, дълбоките ями, лодката на баща му, реката и морето бяха местата на детските му игри.

В къщи — бедност, но храна не липсваше и не се нуждаеше от много дрехи освен един панталон и една риза за сушата и едно дебело сако, когато излизаше в морето. По прищаяка на майка си, имаше чифт обувки, винаги нови, защото никога не ги слагаше, а ги носеше, вързани за връзките и преметнати през рамо, когато привечер ни донасяше улова си.

Беше оставил училището във втори клас, тъй като му струваше голямо усилие да го посещава всеки ден, и когато се научи да чете и да пише, реши, че това, което трябва да знае един рибар, е да хвърля въдицата, да слага стръвта и да върти добре ножа при изтеглянето в лодката на все още опасните акули. Риболовът на акули даваше добра печалба — перките се продаваха на китайците, а след като се одере добре кожата, предлагаха месото като мясо от риба-меч, и© е много опасен и освен това са необходими специални принадлежности. Пепе и семейството му излизаха да ловят риба в открито море, докъдето стигаха силите на яките им ръце. Пепе научи занаята от баща си и братята си, които са „хора на място“. Познаваше кога ще вали дъжд, кога вятърът ще промени посоката и дори дали ураганът ще мине близо. По гребените на вълните и постоянството на вятъра можеше да предскаже дали морето ще бъде бурно или тихо.

Беше много опитен плувец, като баща си и по-големите си братя, а по издръжливост никой рибар от крайбрежието не беше способен да се мери е тях. Образуваха един затворен кръг, бащата и четиримата сина, начело с майката, която се грижеше и гордееше с тях. Тя се казваше Тересита и готовеше риба по моряшки, която Пепе описваше, като притваряше очи и се облизваше. Презираха „сухопътните плъхове“ и за малкия нямаше по-голямо удоволствие от това, да се сгуши след обед, когато слънцето беше все още високо в синьото небе, в краката на баща си, седнал на табуретката пред вратата на къщата и да го слуша да разказва за сетен път моряшките си приключения, докато почиваха след една изморителна нощ в очакване на следващата, плюйки през зъби при вида на някой „сухопътен плъх“, или запален

рибар, които слизаха право към устието да си купят риба. Всяка нощ те преживяваха скромния си и героичен подвиг, е всичките опасности на истинската авантюра, неоценявана от никого, защото завършваща с няколкото монети, хвърлени на масата от непознати и безразлични хора.

Да се грижи за въдиците, макарите, мрежите, оловото, да остри ножовете, да приготвя консервените кутии със стръв на стъмване, когато се подготвяха да излязат в морето е добре калафатена и винаги прясно боядисана лодка, да си полегне след обяд като мъжете, докато другите деца играят и викат, беше единственият живот, който си струваше труда. Беше целият пропит от йод и сол, от въздух и слънце, отدادен напълно на морето. От всичките ни приятели най-много се възхищавахме на него. Зяпвахме с уста и ококорвахме очи, когато ни разправяше за онези места във Ведадо, където протичаше детството му. Колко широко ни се струваше тогава устието, колко чиста водата, малко по-нагоре от заустването на канализацията, колко синьо морето, щом се влезе навътре, и колко кротко, когато вълнението надигаше умиращите е тих шепот на брега вълни, размивайки се неусетно със сладката вода на Алмендарес. Какво го интересуваше, че другите момчета ходят на кино и играят бейзбол. Нему принадлежаха безкрайят, непостоянството на теченията, опиянението на стихиите, когато вятърът бълска платното и „Тересита“ поема безумен бяг по белите пенести гребени на вълните, издигащи ги ненадейно и свалящи ги главоломно надолу, като че ли си играят с тях. Нему принадлежаха бурните нощи и силният северен вятър, напевът на проливния дъжд по ламарината и бученето на вятъра и океана.

Тогава бащата разказваше за опасностите, за внезапните вихри на вятъра, които връхлетяват неочаквано върху лодките и ги потапят, но досега Пепе не бе преживявал такива моменти и морето му бе приятел.

Тази нощ имаше пълнолуние и луната беше обагрена в червеникави и златистожълти окраски, бризът духаше от сушата и светлините на крайбрежния булевард „Малекон“ блестяха като брилянтна огърлица. Морето беше огромно, гладко и спокойно. Пасажи от паргос се бяха доближили до брега и старият и синовете му се надяваха да се върнат е препълнена лодка от розови люспи.

Тази година бяха боядисали „Тересита“ с най-голямо старание, изтеглиха една синя и една червена лента и изписаха името на майката е големи красиви букви на блестящ черен фон. Смениха платното и поправиха греблата, защото сезонът на ураганите бе отминал и рибарите се готвеха за тежка, но плодоносна работа. През декември щеше да се жени Раул, а Еулохио вече говореше, че бедните трябва отрано да си търсят другарка. Хуанильо порасна много и дрехите му окъсиха, на Пепе също трябваше от време на време да се купуват нови панталони. А там е морето, пълно е всичката риба, която биха желали да хванат.

Тази нощ ловиха парго. Лодката се изпълни с дебели и големи риби. Ръцете им се измориха да дърпат кордата. Вече нямаше къде да стъпват. Светлините на сушата една по една угаснаха. Отдавна беше превалило полунощ, на изток се раждаше зората.

Беше чудесна нощ. Всички бяха доволни. Вдигнаха платното и обърнаха носа към устието. След два часа, ако вятърът не утихне, щяха да влязат в реката и... В леглото! Момчетата запяха, Пепе на кърмата, вкопчен за руля, правеше неимоверни усилия да не заспи. Старият дремеше, наведен над скъпоценния товар, трептящ на дъното на лодката. Вятърът ги носеше стремително. Вече се виждаше хълмът на Ведадо. Оставаше още малко до устието.

„Ще ми се да пристигнем в къщи, мирише ми на кафе.“

Внезапно на Пепе му се стори, че земята върви назад. Изневиделица, без да разбере откъде, се беше вдигнал бурен вятър.

Предателският вихър се нахвърли върху тях, беше връхлетял от север неусетно, почувствуваха го ненадейно сред спокойствието на морето и чистотата на небето, обсипано със звезди. „Тересита“ се отзова сред вихрушката, бълскана и влачена към открито море. Цялата се тресеше, като че ли водата искаше да си възвърне рибата. Зоната е лошото време беше ограничена, но нямаше начин да се отскубнат от нея. Платното излетя като птица, рулят се разби на парчета, греблата изчезнаха и водата пълнеше лодката е ужасяваща бързина. Когато петимата рибари осъзнаха случилото се, намериха се корабокрушенци пред устието на реката, загубили по най-безбожен начин плода на труда и усилията си за толкова години. Лодката е красивите линии и скъпото име и стотиците фунтове риба вече не съществуваха.

Първият, който дойде на себе си от изненадата и ужаса, беше Раул — най-силният. Извика на баща си, той му отговори е дрезгав глас, после се обадиха Еулохио, Хуанильо и Пепе. Зората пукваше, всички бяха добре, плуваха и благославяха света Кариад дел Кобре за спасението си. Следвайки брега, вихърът продължи към Мариел смъртоносния си път, на лов за други рибари и други лодки.

Петимата плуваха един до друг. Бащата мълчеше. Той познаваше опасностите на хаванското крайбрежие, знаеше, че устието е предателско. Пепе плуваше радостно, макар да разбираше, че загубата на лодката ги обричаше на мизерия, че годината щеше да бъде лоша и че щяха да бъдат принудени да станат наемни работници. Тримата по-големи братя не проронваха нито дума. Плуваха яростно, предъвквайки нещастието.

Ненадейно от лявата им страна изникна една черна перка, зад нея друга. Приближаваха се мълчаливи и неумолими. Корабокрушенците бяха на едва няколко загребвания от брега. Домът им беше ей там, не беше възможно да им се случи нещо.

Старият пръв видя двете перки, приближаващи се устремно. Почувствува как ледените тръпки на страха пропълзяваха по тялото му и сковаваха сърцето му.

„Това е страхът — помисли той, — това е ужасът.“

Но веднага реагира отчаяно. Раул ги видя също. И почувствува същия леден ужас на смъртта в гърдите си. Погледна баща си и видя, че той, без да каже дума, започна да изостава последен, предлагайки се на най-близкия хищник. Най-големият син пое командуването. Извика на другите трима да плуват с всичка сила и се отправи към втората перка.

Момчетата разбраха злокобната заплаха и почувствуваха как ужасът ги завладява и парализира крака и ръце. Чуваха собствените си сърца да бият като огромни тъпани.

Пепе започна да вика нечовешки, като животно, на което одират кожата. Земята му се изплъзваше, брегът се издигна към небето. Струваше му се, че къщата им се изкачваше нагоре, извън обсега на очите му. Момчето продължи да крещи неистово и да плува отчаяно със силата, която придава жаждата за живот и страхът от акулите.

Всичко се случи за миг. Бащата изчезна пръв, с кратък стон, сподавен от полусладката вода на устието. А после потъна Раул е бясно

ритане, ругатни и псувни. Последва го Еулохио, без да успее да произнесе нито звук. Хищникът е едно дръпване го беше отвлякъл на дъното. Хуанильо плуваше до малкия и го утешаваше, че има само едно ухапване на бедрото и една драскотина на другия крак. Но изведенъж пребледня и вече почти на самия бряг се удави, по-скоро в собствената си кръв, отколкото във водата.

Пепе крещеше с нечовешки и ужасяващи крясъци.

Спасен е. Виковете му привлякоха пазачите на лодки на пристана. Извадиха го полумъртъв, крайно изтощен от страхотното усилие и преживянния страх...

Сега е у дома си. Завит е одеяло гледаше майка си, останала безмълвна и закована на портата. Дни наред никой не успя да я отдели от вратата на къщата. Годеницата на Раул е до нея, лицето ѝ изразява лудост, често вдига ръце и притиска сърцето си.

Чак сега Пепе осъзна величината на трагедията. Не преставаше да мисли нито за миг за онази нощ. Всяка нейна секунда е запечатана в паметта му. Нощта бе толкова хубава и спокойна; морето се полюшваше любовно; уловът на риба беше богат, обещаващ толкова хубави неща, светлините на града, устието на реката... И изведенъж дяволският вятър, появил се кой знае откъде... корабокрушението... ужасните перки... и гласът на Раул, заповядващ му да плува с всичката сила на ръцете си... стонът на баща му, сподавен от водата... предсмъртният хрип, който не успя да издаде Еулохио, но видя изписан на лицето му, преобразено от паниката, лице на непознат човек... и мъртвешката бледност на Хуанильо, чиято кръв изтичаше, без той да разбере...

Неговите собствени викове ще отекват завинаги в ушите му. Запечатани са в мозъка му и по време на нощен риболов, когато се вдигне ненадеен вятър, ще ги чува отново и един ужасен студ ще пролази по тялото му...

Заштото сред ужаса на трагедията Пепе — син на рибар — нито за миг не помисля да остави морето.

[1] Най-големият кубински курорт на 130 км от Хавана. ↑

[2] Различни видове риба. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.